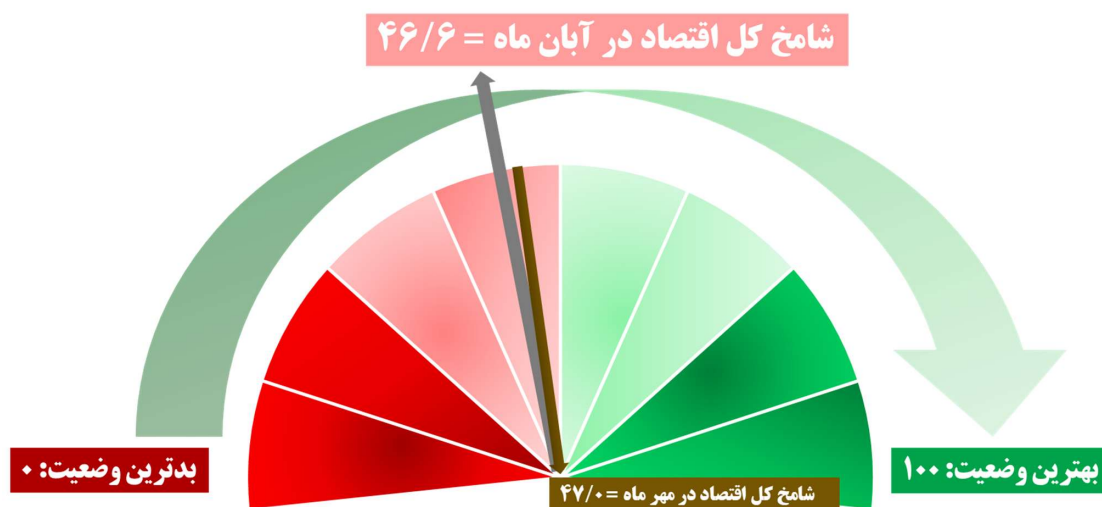

طرح شاخص مدیران خرید (شامخ)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

نتایج کلیدی:

- شاخص مدیران خرید کل اقتصاد ایران در آبان ماه با نرخ کاهشی به عدد ۴۶/۶ رسیده است که حاکی از تداوم رکود برای بیستمین ماه متوالی است. در همین حال شاخص مدیران خرید صنعت در آبان ماه پس از دو ماه ثبات نسبی مجدداً به روند کاهشی خود بازگشت و کمترین مقدار سه ماهه خود (۴۹/۹) را به ثبت رسانده است.
- شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان در آبان ماه ۴۳/۵ ثبت شده است که برای بیست و یکمین ماه متوالی روندی نزولی داشته است که نیازمند توجه بیشتر به راهبردی جدید اقتصادی و تجاری است.
- شاخص قیمت محصولات تولیدشده یا خدمات ارائه شده به بالاترین سطح خود در ۳۱ ماهه اخیر رسیده است. این روند به تدریج با یک تاخیر ۳ الی ۴ ماهه به سمت شاخص قیمت مصرف کننده (تورم) منتقل می شود.
- میزان استخدام و به کارگیری نیروی انسانی برای چهاردهمین ماه متوالی کاهشی است. نگرانی از شروع مجدد افزایش نرخ بیکاری وجود دارد.
- موجودی مواد اولیه خریداری شده در آبان ماه برای بیست و یکمین ماه متوالی همچنان کاهشی است.
- میزان صادرات کالا کمترین مقدار چهار ماهه خود را به ثبت رسانده است که مویده کاهش درآمد ارزی ناشی از صادرات غیر نفتی است.
- انتظارات در مورد میزان فعالیت های اقتصادی در ماه آینده برای کل اقتصاد بیشترین مقدار چهارده ماهه از مهر ۱۴۰۳ را به ثبت رسانده است. لذا مدیریت انتظارات برای پیاده سازی برنامه های اصلاحی اقتصادی بسیار کلیدی است.

مرکز پژوهش های اتاق ایران

مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴

شامخ کل اقتصاد

تعدیل فصلی نشده: ۴۹/۰   تعدیل فصلی شده: ۴۶/۶

- ✓ **شاخص مدیران خرید (شامخ) کل اقتصاد** در آبان ماه برابر با ۴۶/۶ برآورد شده و حاکی از آن است که وضعیت کل کسب و کارها در این ماه برای بیستمین ماه متوالی، روندی کاهشی داشته است.
- ✓ **مقدار تولید محصول یا ارائه خدمات** در آبان ماه، معادل ۴۸/۴ محاسبه شده است که با وجود کاهش ملایم تر نسبت به ماه قبل، همچنان برای بیستمین ماه متوالی کمتر از محدوده ی خنثی (۵۰) باقی مانده است.
- ✓ **شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان** در آبان ماه ۴۳/۵ ثبت شده است که برای بیست و یکمین ماه متوالی روندی نزولی داشته است.
- ✓ **میزان فروش کالاها و خدمات** برای دومین ماه متوالی در آبان ماه و ششمین بار از ابتدای سال با کاهش همراه بوده است.
- ✓ موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده در آبان ماه با شدت بیشتری نسبت به ماه گذشته کاهش داشته است و کمترین میزان ۶۰ ماهه خود از آذر ۹۹ را به ثبت رسانده است.
- ✓ **میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی** برای ششمین ماه متوالی کمتر از محدوده خنثی (۵۰) قرار گرفته است.

شامخ بخش صنعت

تعدیل فصلی نشده: ۵۱/۹   تعدیل فصلی شده: ۴۹/۹

- ✓ **شاخص مدیران خرید بخش صنعت ایران** (تعدیل شده) در آبان ماه پس از دو ماه ثبات نسبی مجدداً به روند کاهشی خود بازگشته و کمترین مقدار سه ماهه خود را به ثبت رسانده است.
- ✓ **شاخص مقدار تولید محصولات بخش صنعت** در آبان ماه، در محدوده مرزی خنثی (۵۰) قرار گرفته است و کمترین مقدار سه ماهه خود را به ثبت رسانده است.
- ✓ **میزان سفارشات جدید مشتریان** در آبان ماه، در محدوده مرزی خنثی (۵۰) قرار گرفته است و کمترین میزان سه ماهه خود را ثبت کرده است. عمده صنایع تقاضای ضعیف مشتریان را گزارش کرده اند.
- ✓ **میزان استخدام و به کارگیری نیروی انسانی** همچنان در روند نزولی طولانی مدت قرار دارد و برای چهاردهمین ماه متوالی کاهشی است.
- ✓ **موجودی مواد اولیه خریداری شده** در آبان ماه برای بیست و یکمین ماه متوالی همچنان کاهشی است.
- ✓ **قیمت محصولات تولیدشده** بالاترین نرخ افزایش را طی ۴۳ ماهه اخیر از اردیبهشت ۱۴۰۱ را به ثبت رسانده است.
- ✓ **میزان فروش محصولات** در آبان ماه مجدداً با کاهش روبرو بوده است و کمترین مقدار چهار ماهه را به ثبت رسانده است.

شاخص مدیران خرید کل اقتصاد

شاخص مدیران خرید (شامخ) کل اقتصاد از جمله شاخص‌هایی است که برای نشان دادن شرایط کلی سرمایه‌گذاری مولد و توسعه کسب‌وکار کشور محسوب شود زیرا که نگرش و انتظارات فعالان اقتصادی و تجاری کشور در شرایط موجود و آینده در این شاخص نمایان می‌شود. براساس آخرین نظرسنجی میدانی مرکز پژوهش‌های اتاق ایران در آبان‌ماه ۱۴۰۴، تداوم رکود در اقتصاد بر اساس شاخص مدیران خرید کل اقتصاد ایران (پس از تعدیل فصلی) است. مقدار این شاخص برای آبان‌ماه برابر با ۴۶/۶ برآورد شده و حاکی از آن است که وضعیت کل کسب‌وکارهای کشور در این ماه برای بیستمین ماه متوالی، روندی رکودی و کاهشی داشته‌است. این روند همزمان با انتشار تازه مرکز آمار درباره عملکرد اقتصاد ایران در شش‌ماهه نخست سال ۱۴۰۴ است که تصویری روشن از وضعیت رکودی بخش‌های مولد ارائه می‌شود. تصویری که نشان می‌دهد اقتصاد همچنان با ضعف در خلق ارزش افزوده پایدار مواجه است. به‌طوری‌که بر اساس این داده‌ها، تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت با احتساب نفت حدود یک دهم درصد بیش از رقم آن در دوره مشابه سال گذشته است. در نقطه مقابل، تولید ناخالص داخلی بدون نفت کاهش یافته و رشد منفی نیم درصدی را ثبت کرده که نشانه‌ای از افت فعالیت در بخش‌هایی است که موتور اصلی اشتغال و ارزش افزوده غیرنفتی کشور محسوب می‌شوند. این روند نشان می‌دهد که ساختار انگیزشی اقتصاد ایران همچنان به نفع فعالیت‌های غیرمولد عمل می‌کند. به عبارت دیگر، ارتباط نزدیکی بین نگرش و انتظارات فعالان اقتصادی و تجاری کشور با داده‌های رسمی و واقعی کشور برقرار است. ضمن این که کاهش این شاخص در آبان‌ماه بازتابی از افت هم‌زمان چهار مؤلفه از پنج مؤلفه اصلی تشکیل‌دهنده شامخ کل اقتصاد (شامل میزان سفارشات جدید، میزان تولید محصول یا ارائه خدمت، موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری‌شده و میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی) است و روندی نزولی همانند ماه گذشته نشان می‌دهد.

مقدار تولید محصول یا ارائه خدمات در آبان‌ماه، معادل ۴۸/۴ محاسبه شده‌است که با وجود کاهش ملایم‌تر نسبت به ماه قبل، همچنان برای بیستمین ماه متوالی کمتر از محدوده‌ی خنثی (۵۰) باقی مانده‌است. در این ماه نیز، رشد شدید نرخ ارز و افزایش قیمت مواد اولیه، تداوم محدودیت منابع مالی و رکود در تقاضا از مهم‌ترین عوامل افت فعالیت کسب و کارها بوده‌است.

شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان در آبان‌ماه ۴۳/۵ ثبت شده‌است که برای بیست و یکمین ماه متوالی روندی نزولی داشته‌است. شدت کاهش در این ماه نسبت به ماه قبل بیشتر بوده‌است که از تضعیف سنگین تقاضا حکایت دارد. نااطمینانی اقتصادی، افزایش و بی‌ثباتی نرخ ارز و گسترش تدریجی نرخ تورم به سمت بالا، تداوم کاهش قدرت خرید مصرف‌کنندگان به خصوص دهک‌های با درآمد متوسط به پایین را در پی داشته و باعث شده تا سمت تقاضا با احتیاط بیشتری نسبت به تصمیمات خود برای خرید مواجه باشند.

در بخش تجارت خارجی نیز، **میزان صادرات کالا و خدمات**، به عنوان عاملی تأثیرگذار در شاخص سفارشات جدید مشتریان، در آبان‌ماه همچنان کاهشی بوده‌است. مشکلات مرتبط با رفع تعهد ارزی و محدودیت‌های تجاری و ریسک‌های ژئوپولیتیکی، مانع رشد صادرات غیرنفتی شده‌اند. در همین حال، نگرانی ناشی از اثرات تشدید تحریم‌ها، صادرات را برای کسب و کارها محدود و دشوار خواهد کرد و ریسک فعالیت‌های صادراتی را افزایش داده‌است که در نهایت به کاهش درآمدهای ارزی و کاهش توان رقابتی در صادرات خواهد انجامید. بر همین اساس **میزان فروش کالاها و خدمات** برای دومین ماه متوالی در آبان‌ماه و ششمین بار از ابتدای سال با کاهش همراه بوده‌است.

موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری‌شده در آبان‌ماه با شدت بیشتری نسبت به ماه گذشته کاهش داشته‌است و کمترین میزان ۶۰ ماهه خود از آذر ۹۹ را به ثبت رسانده‌است. افزایش شدید نرخ ارز و قیمت مواد اولیه و تداوم محدودیت‌های تخصیص ارز در شرایطی که شرکت‌ها با کمبود منابع مالی مواجه هستند باعث شده تا با کمبود شدید مواد اولیه روبرو باشند در همین حال عدم دسترسی به نهاده‌ها به خصوص از طریق عملکرد نا کارآمد بورس کالا و سامانه بهینه‌سازی، بر مشکلات زنجیره تأمین افزوده‌است. در چنین شرایطی افزایش فشار هزینه‌ای باعث شده شرکت‌ها برای جبران جهش قیمت نهاده‌ها قیمت فروش را افزایش دهند بطوری‌که **شاخص قیمت محصولات تولیدشده یا خدمات ارائه شده** به بالاترین سطح خود در ۳۱ ماهه اخیر از فروردین ۱۴۰۲ رسیده‌است.

میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی برای ششمین ماه متوالی کمتر از محدوده خنثی (۵۰) قرار گرفته‌است. محدودیت‌های مالی بنگاه‌ها و کاهش دستمزد واقعی باعث شده تا انگیزه نیروی کار کاهش یابد و کمبود نیروی متخصص تشدید شود. کاهش تدریجی تعدیل نیروی انسانی در بخش رسمی و بیمه‌ای در طی ۵ ماه گذشته نه تنها نگرانی را برای تشدید بیکاری افزایش داده است بلکه ممکن است صندوق‌های تامین اجتماعی را از بعد مقرر بیمه بیکاری و منابع درآمدی (ورودی‌ها) با چالش مواجه ساخته است.

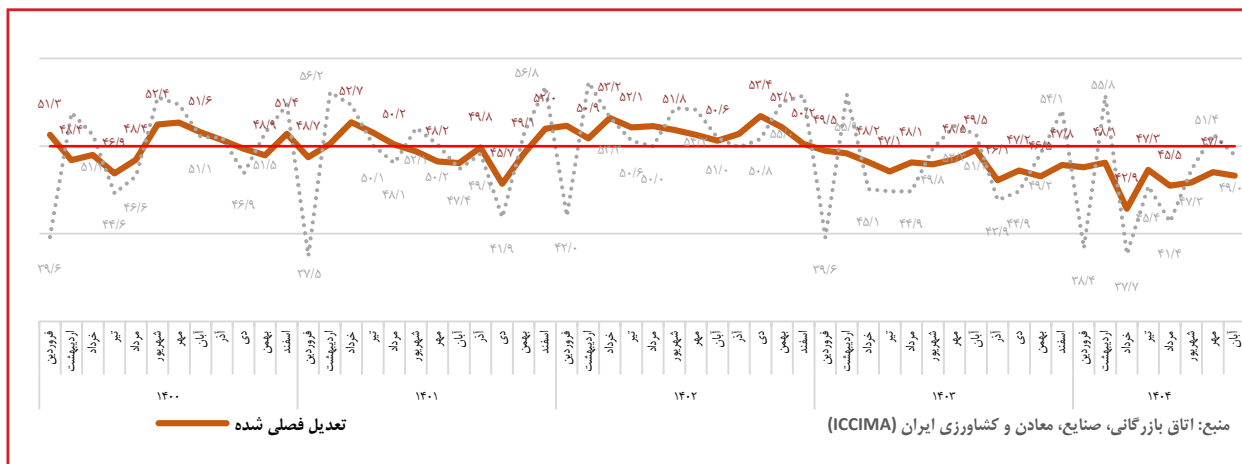
موجودی محصول نهایی در انبار یا کارهای در حال تکمیل در آبان‌ماه کاهش داشته‌است و کمترین مقدار ۶ ماهه خود را به ثبت

رسانده است. به دلیل مشکلات در تأمین مواد اولیه شرکت‌ها به میزان بیشتری از موجودی انبار برای تأمین سفارشات استفاده کردند.

انتظارات در مورد میزان فعالیت‌های اقتصادی در ماه آینده، در آبان ماه برای دومین ماه متوالی، افزایش داشته است و بیشترین مقدار چهارده ماهه از مهر ۱۴۰۳ را به ثبت رسانده است. اما این خوش‌بینی بسیار شکننده است و بهبود انتظارات ناشی از رفع محدودیت‌های انرژی بوده است، در حالی که به عقیده کسب و کارها همچنان رکود تورمی همچنان پابرجاست و نوسانات نرخ ارز، رکود تقاضا، محدودیت‌های ارزی و مالی و ریسک‌های سیاسی کماکان به عنوان تهدیدهای اصلی ذکر شده‌اند.

نمودار ۱: شاخص مدیران خرید (شامخ) کل اقتصاد

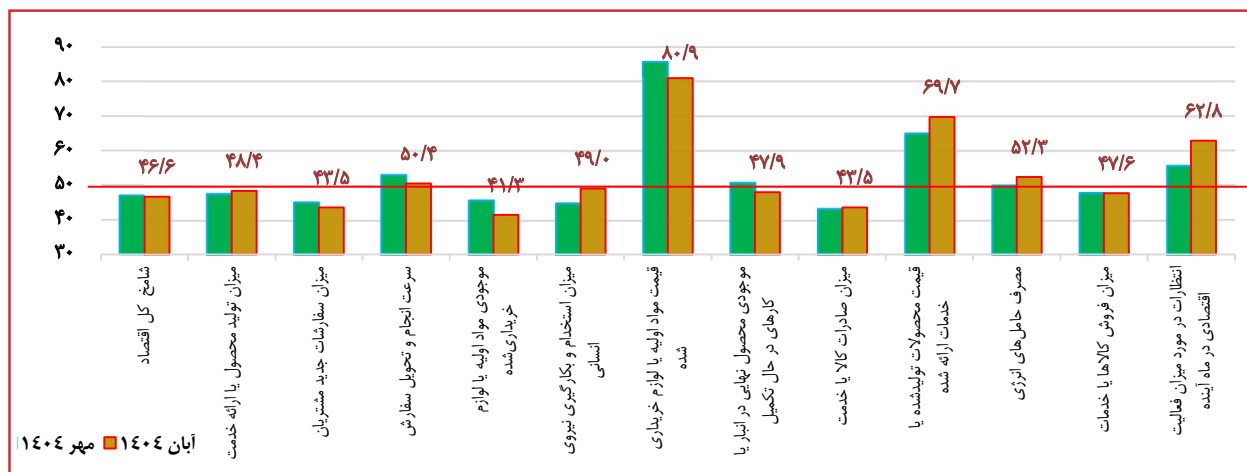

جدول ۱: شاخص مدیران خرید (شامخ) کل اقتصاد در دو ماه منتهی به آبان ۱۴۰۴

شاخص		تعدیل فصلی نشده		تعدیل فصلی شده	
		مهر ۱۴۰۴	آبان ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴	آبان ۱۴۰۴
مولفه‌های اصلی	شامخ کل اقتصاد	۵۱٫۴	۴۹٫۰	۴۷٫۰	۴۶٫۶
	میزان تولید محصول یا ارائه خدمت	۵۶٫۲	۵۱٫۷	۴۷٫۷	۴۸٫۴
	میزان سفارشات جدید مشتریان	۵۱٫۵	۴۶٫۱	۴۵٫۲	۴۳٫۵
	سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۶٫۳	۵۳٫۰	۵۳٫۱	۵۰٫۴
	موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری‌شده	۴۵٫۲	۴۲٫۳	۴۵٫۸	۴۱٫۳
	میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۴۴٫۷	۵۰٫۲	۴۴٫۹	۴۹٫۰
مولفه‌های کمکی	قیمت مواد اولیه یا لوازم خریداری شده	۸۵٫۶	۸۰٫۹	۸۵٫۶	۸۰٫۹
	موجودی محصول نهایی در انبار یا کارهای در حال تکمیل	۵۰٫۹	۴۷٫۹	۵۰٫۹	۴۷٫۹
	میزان صادرات کالا یا خدمات	۴۶٫۲	۴۳٫۶	۴۳٫۴	۴۳٫۵
	قیمت محصولات تولیدشده و خدمات ارائه شده	۶۸٫۰	۷۰٫۰	۶۵٫۰	۶۹٫۷
	مصرف حامل‌های انرژی	۵۰٫۰	۵۶٫۴	۵۰٫۰	۵۲٫۳
	میزان فروش کالاها یا خدمات	۵۱٫۶	۴۶٫۴	۴۸٫۰	۴۷٫۶
	انتظارات در مورد میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده	۵۸٫۲	۶۱٫۸	۵۵٫۷	۶۲٫۸

ماخذ: مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران، مهر و آبان ۱۴۰۴

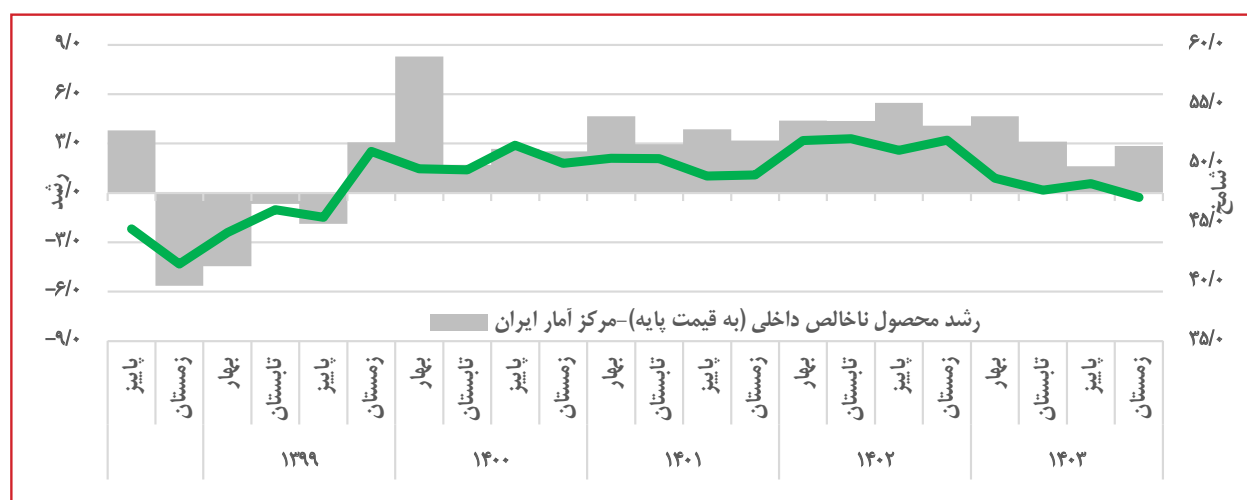
نمودار ۲: شاخص مدیران خرید (شامخ) کل اقتصاد در دو ماه منتهی به آبان ۱۴۰۴، تعدیل فصلی شده

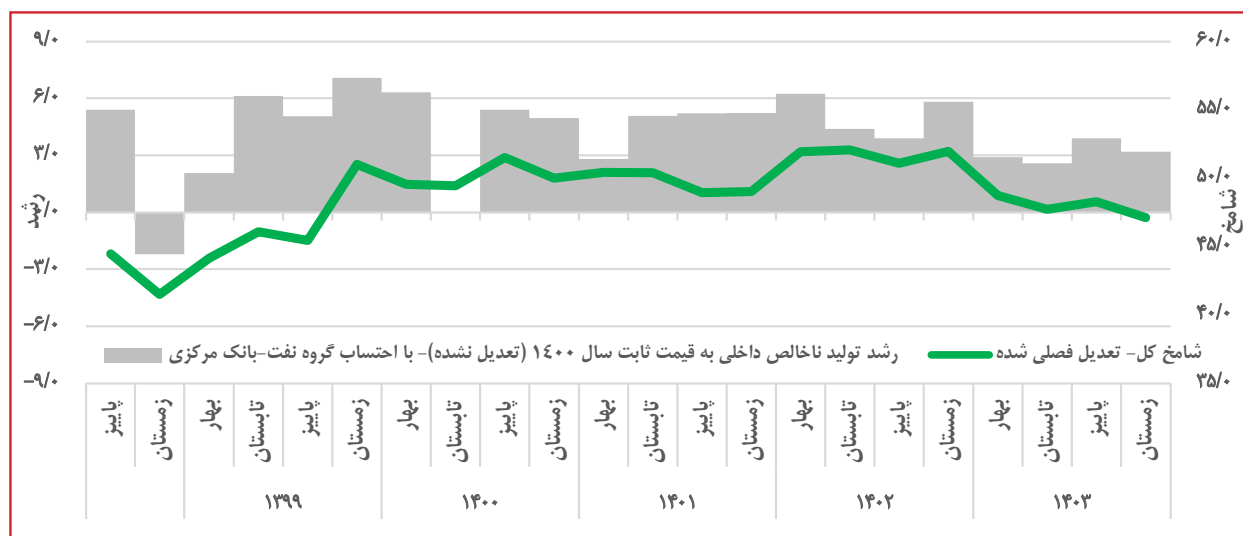
انطباق شاخص مدیران خرید کل اقتصاد با تغییرات تولید اقتصاد

رصد و پایش شاخص مدیران خرید کل اقتصاد و انطباق آن با سایر شاخص‌ها و آمارهای رسمی کشور با هدف ارزیابی صحت سنجی آن با واقعیت‌های داده‌های واقعی کشور است. در این میان، انطباق شامخ با شاخص رشد اقتصادی کشور به عنوان تغییرات تولید و تغییرات کسب‌وکار، مهم و قابل توجه است. به دلیل محدودیت آمارهای رسمی در تولید داده ماهانه (توسط مرکز آمار ایران و بانک مرکزی ایران) از محصول/تولید ناخالص داخلی فصلی این دو نهاد آماری استفاده شده است. نکته قابل توجه، همراستایی نسبی روند فصلی شامخ کل اقتصاد با روند رشد محصول ناخالص داخلی (مرکز آمار ایران) و روند رشد تولید ناخالص داخلی (بانک مرکزی ایران) طی فصل‌های مربوطه در سال‌های اخیر است و این روند در آمارهای مرکز آمار ایران بیشتر محسوس است. بنابراین، این هم‌رستایی می‌تواند برای سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری‌های اقتصادی کشور کمک موثری نماید.

نمودار ۳: روند شامخ کل اقتصاد با رشد محصول ناخالص داخلی (مرکز آمار ایران) طی سال‌های اخیر

نمودار ۴: روند شاخص کل اقتصاد با رشد تولید ناخالص داخلی (بانک مرکزی ایران) طی سال‌های اخیر

شاخص مدیران خرید بخش صنعت

شاخص مدیران خرید بخش صنایع کارخانه‌ای و تولیدی کشور، نمایی بهتر و بارزتر برای سنجش وضعیت کسب‌وکار و روند تغییرات تولید و فروش است. براساس داده‌های حاصل از نظرسنجی میدانی به دست آمده از بنگاه‌های بخش صنعت، **شاخص مدیران خرید صنعت ایران** (تعدیل شده) در آبان ماه پس از دو ماه ثبات نسبی مجدداً به روند کاهشی خود بازگشته و کمترین مقدار سه ماهه خود (۴۹/۹) را به ثبت رسانده است. لذا نگرانی از تداوم رکود در صنعت کارخانه‌ای را افزایش داده است. در این ماه کاهش در اکثر صنایع (به غیر از نساجی، شیمیایی، فلزی و وسایل نقلیه و قطعات وابسته) رخ داده است. قابل ذکر است در این ماه کاهش مقدار این شاخص بیشتر تحت تأثیر کاهش در دو مؤلفه اصلی خود (موجودی مواد اولیه خریداری شده و میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی) قرار گرفته است.

شاخص مقدار تولید محصولات بخش صنعت در آبان ماه، در محدوده مرزی خنثی (۵۰) قرار گرفته است و کمترین مقدار سه ماهه خود را به ثبت رسانده است. تقریباً اکثر صنایع به دلیل کمبود مواد اولیه، جهش نرخ ارز و محدودیت مالی و تقاضای محدود مشتریان، با کاهش در میزان تولید در آبان ماه روبرو بوده‌اند و فقط چند صنعت (نساجی، شیمیایی و فلزی) رشد داشته‌اند.

میزان سفارشات جدید مشتریان در آبان ماه، در محدوده مرزی خنثی (۵۰) قرار گرفته است و کمترین میزان سه ماهه خود را ثبت کرده است. عمده صنایع تقاضای ضعیف مشتریان را گزارش کرده‌اند و فقط چند صنعت با افزایش در سفارشات روبرو بوده‌اند. در بخش تقاضای خارجی نیز **میزان صادرات کالا** کمترین مقدار چهار ماهه خود را به ثبت رسانده است. رفع تعهد ارزی و ریسک‌های سیاسی و اقتصاد بی‌ثبات بر تداوم رکود در صادرات نیز تأثیر گذاشته است.

در آبان ماه **میزان استخدام و به‌کارگیری نیروی انسانی** همچنان در روند نزولی طولانی مدت قرار دارد و برای چهاردهمین ماه متوالی کاهشی است و شدت کاهش شاخص در این ماه نسبت به ماه قبل اندکی بیشتر است. سطوح پایین تقاضا و افزایش نرخ ارز و هزینه‌ها که محدودیت منابع مالی برای شرکت‌ها ایجاد کرده است، باعث شده تا شرکت‌ها در تأمین مالی نیروی انسانی دچار مشکل باشند، این در حالیست که در سمت عرضه نیروی کار کاهش انگیزه نیروی کار (به دلیل دستمزدهای کمتر از هزینه زندگی) به تداوم کمبود شدید نیروی کار ماهر در برخی صنایع دامن زده است.

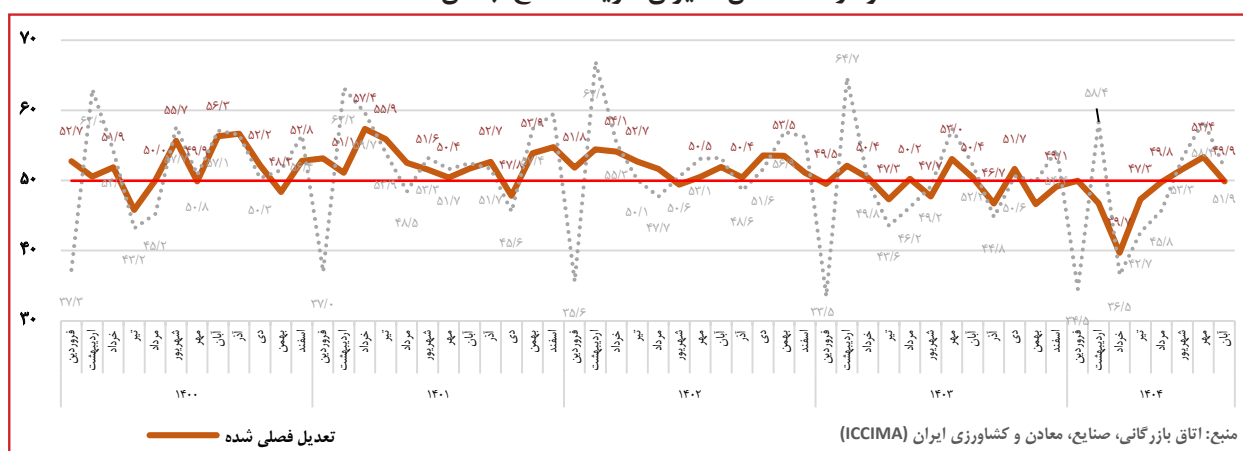
موجودی مواد اولیه خریداری شده در آبان ماه برای بیست و یکمین ماه متوالی همچنان کاهشی است. افزایش نرخ ارز و قیمت مواد اولیه، باعث محدودیت در دسترسی به مواد اولیه شده است، از سوی دیگر تخصیص ارز با وقفه طولانی و عملکرد نادرست در سامانه‌های مرتبط با تأمین مواد اولیه (سامانه بهینه‌سازی ارزی وزارت صمت و بورس کالا) به چالش زنجیره تأمین مواد اولیه دامن زده است.

در همین حال نتایج در آبان ماه نشان می‌دهد، افزایش نرخ ارز و به تبع آن **قیمت خرید مواد اولیه** باعث شده تا تولیدکنندگان برای جبران فشار هزینه‌های تولید ناچار به افزایش **قیمت محصولات تولید شده** شوند، به طوری که قیمت فروش بیشترین نرخ افزایش را طی ۴۳ ماهه اخیر از اردیبهشت ۱۴۰۱ را به ثبت رسانده است. آمارهای رسمی نیز این یافته را تأیید می‌کند چرا که شاخص قیمت مصرف‌کننده در آبان ماه نسبت به ماه قبل ۳/۴ درصد افزایش داشته است.

میزان فروش محصولات که طی دو ماه گذشته اندکی بهبود یافته بود، در آبان ماه مجدداً با کاهش روبرو بوده است و کمترین مقدار چهار ماهه را به ثبت رسانده است. در بخش فروش خارجی نیز **میزان صادرات کالا** با شدت بیشتری نسبت به ماه قبل کاهش داشته است. ریسک‌های تحریمی و مشکلات رفع تعهد ارزی از دلایل اصلی آن بوده است.

شاخص انتظارات تولید در ماه آینده در آبان ماه انتظارات خوشبینانه را برای اکثر صنایع در ماه آینده نشان می‌دهد. هرچند صنایع تأکید کرده‌اند که نوسانات نرخ ارز، نااطمینانی و عدم ثبات سیاسی و رکود تقاضا، از مهم‌ترین تهدیدهای ماه‌های آتی برای تداوم این امیدواری است. در مجموع وضعیت شامخ صنعت به مراتب بهتر از شامخ کل اقتصاد است. بدین معنی که نگرش فعالان اقتصادی از عمق رکود در کل اقتصاد بیش از صنایع کارخانه‌ای است و این موضوع در کلان اقتصاد چندان خوشایند نیست، چرا که رکود در تقاضای کل اقتصاد را بیان می‌کند.

نمودار ۵: شاخص مدیران خرید (شامخ) بخش صنعت

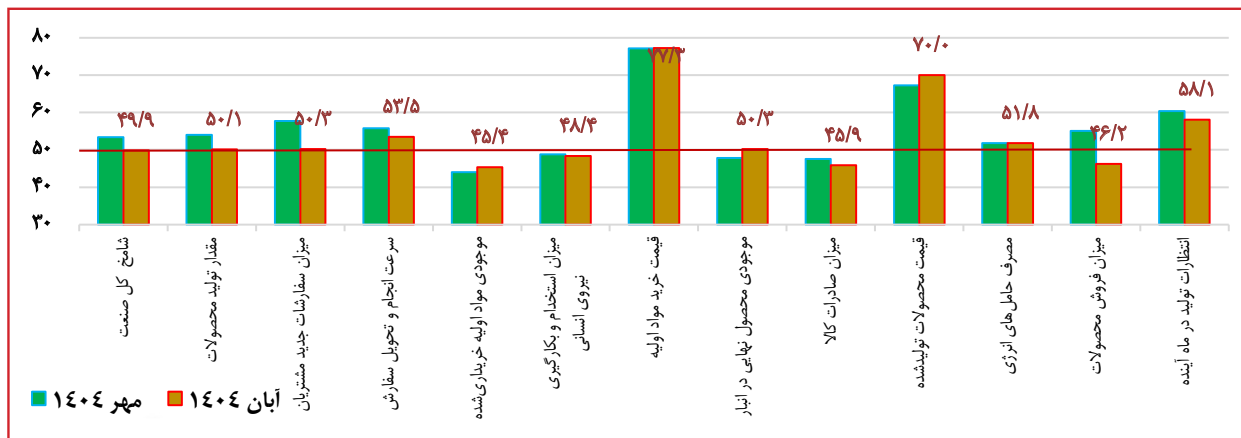
جدول ۲: شاخص مدیران خرید (شامخ) بخش صنعت در دو ماه منتهی به آبان ۱۴۰۴

تعدیل فصلی شده		تعدیل فصلی نشده		شاخص	
آبان ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴	آبان ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴		
۴۹٫۹	۵۳٫۴	۵۱٫۹	۵۸٫۴	شامخ کل صنعت	مولفه‌های اصلی
۵۰٫۱	۵۴٫۰	۵۳٫۷	۶۲٫۴	مقدار تولید محصولات	
۵۰٫۳	۵۷٫۷	۵۱٫۳	۶۲٫۶	میزان سفارشات جدید مشتریان	
۵۳٫۵	۵۵٫۸	۵۵٫۲	۶۰٫۲	سرعت انجام و تحویل سفارش	
۴۵٫۴	۴۴٫۱	۴۶٫۴	۴۴٫۸	موجودی مواد اولیه خریداری شده	
۴۸٫۴	۴۸٫۸	۵۰٫۷	۵۲٫۷	میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	
۷۷٫۳	۷۷٫۱	۸۵٫۹	۸۷٫۴	قیمت خرید مواد اولیه	مولفه‌های کمکی
۵۰٫۳	۴۷٫۸	۵۱٫۵	۵۰٫۵	موجودی محصول نهایی در انبار	
۴۵٫۹	۴۷٫۶	۴۶٫۰	۴۷٫۷	میزان صادرات کالا	
۷۰٫۰	۶۷٫۳	۷۰٫۰	۶۷٫۳	قیمت محصولات تولیدشده	
۵۱٫۸	۵۱٫۸	۵۷٫۴	۵۲٫۵	مصرف حامل‌های انرژی	
۴۶٫۲	۵۵٫۱	۴۷٫۵	۶۲٫۰	میزان فروش محصولات	
۵۸٫۱	۶۰٫۴	۵۷٫۶	۶۲٫۲	انتظارات تولید در ماه آینده	

ماخذ: مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران مهر و آبان ۱۴۰۴

نمودار ۶: شاخص مدیران خرید (شامخ) بخش صنعت در دو ماه منتهی به مهر ۱۴۰۴، تعدیل فصلی شده

جدول ۳: شاخص مدیران خرید (شامخ) زیربخش های صنعت، تعدیل فصلی نشده، آبان ۱۴۰۴

شاخص	صنایع غذایی	صنایع نساجی	پوشاک و چرم	چوب، کاغذ و مبلمان	صنایع فرآورده های نفت و گاز	صنایع شیمیایی	صنایع لاستیک و پلاستیک	صنایع کانی غیر فلزی	صنایع فلزی	ماشین سازی و لوازم خانگی	وسایل نقلیه و قطعات وابسته	سایر صنایع
شاخص کل فعالیت	۵۰/۳	۶۷/۹	۴۷/۵	۴۷/۰	۴۳/۸	۵۲/۶	۵۲/۱	۴۴/۵	۵۷/۹	۴۷/۰	۵۳/۹	۴۷/۹
مقدار تولید محصولات	۴۶/۶	۸۳/۳	۴۶/۷	۴۰/۰	۴۴/۱	۵۷/۰	۵۳/۶	۴۰/۰	۶۸/۲	۴۷/۹	۵۱/۹	۵۰/۰
میزان سفارشات جدید	۵۰/۰	۸۳/۳	۴۶/۷	۴۰/۰	۴۱/۲	۵۳/۵	۴۲/۹	۴۵/۰	۵۸/۰	۳۷/۵	۵۹/۳	۵۰/۰
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۶/۹	۵۸/۳	۵۰/۰	۶۰/۰	۵۵/۹	۵۱/۲	۶۰/۷	۵۰/۰	۵۵/۷	۵۴/۲	۵۵/۶	۶۴/۳
موجودی مواد اولیه	۴۴/۸	۵۰/۰	۳۶/۷	۵۳/۳	۳۲/۴	۴۱/۹	۴۶/۴	۵۵/۰	۴۶/۶	۵۲/۱	۴۰/۷	۳۵/۷
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۵۳/۴	۴۱/۷	۵۳/۳	۵۳/۳	۴۴/۱	۵۲/۳	۶۰/۷	۴۰/۰	۵۲/۳	۵۲/۱	۵۳/۷	۳۵/۷
قیمت خرید مواد اولیه	۹۱/۴	۱۰۰/۰	۹۳/۳	۸۳/۳	۷۳/۵	۸۶/۰	۸۹/۳	۷۵/۰	۸۴/۱	۹۱/۷	۸۵/۲	۷۱/۴
موجودی محصول (انبار)	۶۰/۳	۴۱/۷	۴۳/۳	۴۳/۳	۳۸/۲	۴۴/۲	۷۱/۴	۶۵/۰	۴۴/۳	۶۴/۶	۵۰/۰	۳۵/۷
میزان صادرات کالا	۴۱/۴	۴۱/۷	۳۳/۳	۵۰/۰	۵۲/۹	۵۳/۵	۳۹/۳	۴۵/۰	۴۴/۳	۴۵/۸	۵۰/۰	۵۰/۰
قیمت محصولات تولیدشده	۷۵/۹	۷۵/۰	۸۳/۳	۷۶/۷	۶۱/۸	۶۵/۱	۶۴/۳	۷۵/۰	۶۷/۰	۷۰/۸	۶۳/۰	۵۰/۰
مصرف حامل های انرژی	۵۵/۲	۷۵/۰	۵۳/۳	۵۰/۰	۳۸/۲	۶۰/۵	۶۴/۳	۴۰/۰	۶۴/۸	۶۲/۵	۵۳/۷	۶۴/۳
میزان فروش محصولات	۳۷/۹	۸۳/۳	۵۰/۰	۴۳/۳	۲۹/۴	۴۶/۵	۴۶/۴	۴۰/۰	۵۸/۰	۳۵/۴	۵۱/۹	۶۴/۳
انتظارات تولید در ماه آینده	۵۱/۷	۱۰۰/۰	۴۳/۳	۶۰/۰	۵۲/۹	۵۸/۱	۵۷/۱	۵۵/۰	۵۴/۵	۵۶/۳	۶۱/۱	۶۴/۳

ماخذ: مرکز پژوهش های اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران آبان ۱۴۰۴

جدول ۴: شاخص مدیران خرید (شامخ) زیربخش‌های صنعت، تعدیل فصلی شده، مهر ۱۴۰۴

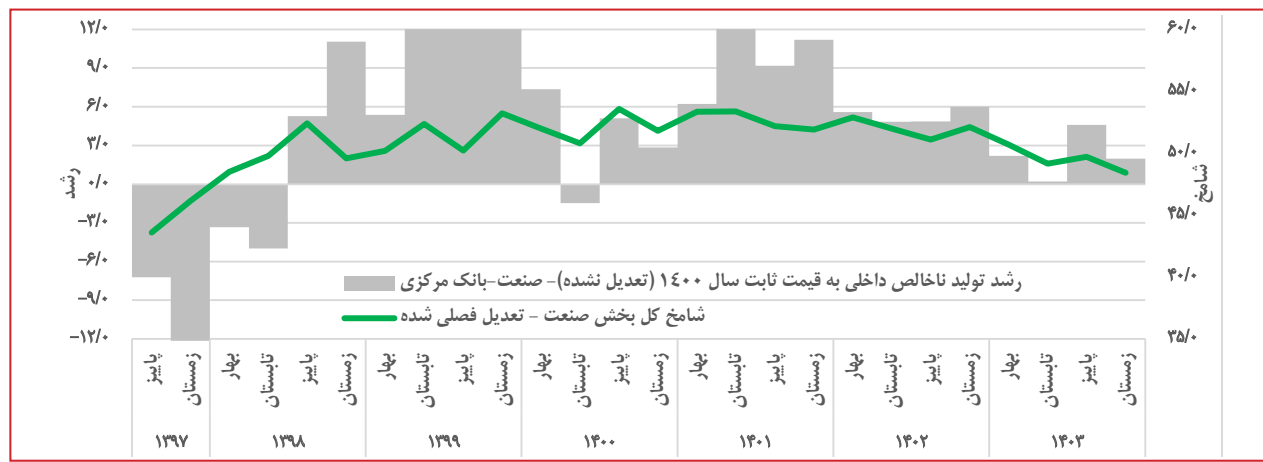
شاخص	صنایع غذایی	صنایع نساجی	پوشاک و چرم	چوب، کاغذ و مبلمان	صنایع فراورده‌های نفت و گاز	صنایع شیمیایی	صنایع لاستیک و پلاستیک	صنایع کانی غیر فلزی	صنایع فلزی	ماشین‌سازی و لوازم خانگی	وسایل نقلیه و قطعات وابسته	سایر صنایع
شامخ کل فعالیت	۴۹٫۴	۵۶٫۴	۴۵٫۱	۴۹٫۰	۴۳٫۱	۵۲٫۲	۴۹٫۴	۴۶٫۱	۵۴٫۵	۴۵٫۳	۵۱٫۲	۴۵٫۷
مقدار تولید محصولات	۴۵٫۹	۵۹٫۸	۳۹٫۳	۴۲٫۶	۴۲٫۱	۵۴٫۳	۴۷٫۵	۴۴٫۰	۵۹٫۹	۴۳٫۲	۴۹٫۰	۴۸٫۳
میزان سفارشات جدید	۴۸٫۰	۶۹٫۱	۴۵٫۷	۴۴٫۴	۴۱٫۷	۵۴٫۹	۳۷٫۵	۴۶٫۸	۵۶٫۴	۳۶٫۶	۵۵٫۰	۴۹٫۳
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۴٫۲	۴۹٫۳	۴۸٫۴	۶۰٫۵	۵۶٫۴	۵۲٫۵	۶۰٫۷	۵۰٫۵	۵۳٫۱	۵۶٫۱	۵۲٫۷	۵۵٫۰
موجودی مواد اولیه	۴۶٫۷	۵۰٫۰	۳۶٫۷	۵۲٫۶	۳۲٫۴	۳۸٫۵	۵۰٫۰	۵۵٫۰	۴۶٫۷	۵۲٫۱	۳۸٫۴	۳۴٫۵
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۵۳٫۵	۴۱٫۷	۵۳٫۳	۵۳٫۳	۴۲٫۱	۵۲٫۳	۶۰٫۷	۴۰٫۰	۵۰٫۰	۴۹٫۲	۵۳٫۷	۳۵٫۷
قیمت خرید مواد اولیه	۹۱٫۴	۱۰۰٫۰	۹۳٫۳	۸۳٫۳	۷۳٫۵	۷۸٫۹	۸۹٫۳	۷۵٫۰	۷۵٫۱	۷۹٫۰	۸۵٫۲	۷۱٫۴
موجودی محصول نهایی در انبار	۵۷٫۳	۴۱٫۷	۴۳٫۳	۳۷٫۴	۳۸٫۲	۴۴٫۲	۷۱٫۴	۶۵٫۰	۴۲٫۴	۶۴٫۶	۵۰٫۰	۳۵٫۷
میزان صادرات کالا	۴۱٫۲	۴۳٫۳	۲۸٫۹	۴۹٫۷	۴۸٫۰	۵۳٫۰	۴۲٫۳	۴۱٫۳	۴۴٫۸	۴۸٫۰	۵۰٫۴	۴۷٫۲
قیمت محصولات تولیدشده	۷۵٫۹	۷۵٫۰	۸۳٫۳	۷۶٫۷	۶۱٫۸	۶۵٫۱	۶۴٫۳	۷۴٫۴	۵۹٫۱	۷۰٫۸	۶۳٫۰	۴۹٫۲
مصرف حامل‌های انرژی	۴۹٫۵	۵۷٫۳	۴۲٫۹	۴۸٫۷	۳۳٫۵	۵۶٫۵	۶۲٫۸	۳۸٫۵	۵۴٫۹	۵۴٫۵	۴۶٫۱	۵۹٫۸
میزان فروش محصولات	۳۵٫۷	۶۸٫۵	۴۶٫۱	۴۷٫۱	۲۸٫۳	۴۸٫۳	۴۴٫۰	۴۴٫۹	۵۴٫۱	۳۵٫۶	۴۹٫۸	۵۶٫۰
انتظارات تولید در ماه آینده	۵۰٫۵	۸۶٫۷	۴۱٫۳	۵۸٫۱	۴۹٫۹	۵۷٫۳	۵۱٫۸	۶۳٫۰	۵۶٫۶	۵۴٫۱	۵۰٫۹	۶۲٫۶

ماخذ: مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران، آبان ۱۴۰۴

انطباق شاخص مدیران خرید صنعت با تغییرات تولید صنعتی

در کنار انطباق شاخص مدیران خرید کل اقتصاد با تغییرات تولید کالا و خدمات، با هدف ارزیابی صحت‌سنجی آن با واقعیت‌های داده‌های کشور، تطبیق روند شاخص مدیران خرید صنعت با تغییرات تولید صنعتی نیز مهم است. در این میان، انطباق شامخ با رشد ارزش افزوده بخش صنعت کشور به عنوان تغییرات تولید صنعت و تغییرات کسب‌وکار حوزه صنایع کارخانه‌ای، قابل توجه است. به دلیل محدودیت آمارهای رسمی در تولید داده ماهانه (مرکز آمار ایران و بانک مرکزی ایران) از آمار ارزش افزوده بخش صنعت (قیمت ثابت) بانک مرکزی ایران استفاده شده است. همان طور که ملاحظه می‌شود روند شامخ صنعت کشور به‌طور نسبی هم‌راستا با روند رشد ارزش افزوده بخش صنعت (بانک مرکزی ایران) طی فصل‌های مربوطه در سال‌های اخیر است. این موضوع در سیاست‌گذاری کشور به خصوص در حوزه‌های شاخص‌های پیشرو می‌تواند کمک اساسی نماید.

نمودار ۷: روند شامخ صنعت با رشد ارزش افزوده صنعت (بانک مرکزی ایران) طی سال‌های اخیر

چالش‌ها و رهیافت‌ها از دید برخی از فعالان اقتصادی در آبان ۱۴۰۴

عدم تخصیص به موقع یا تأخیر در تخصیص ارز: درخواست‌های تخصیص ارز به‌موقع تصویب نمی‌شود، مقررات و رویه‌ها به‌صورت مکرر و ناگهانی تغییر می‌کنند، صف‌های طولانی و انتظار یک‌ساله برای دریافت ارز گزارش شده است، این شرایط ترخیص واردات و تأمین مواد اولیه و برنامه‌ریزی تولید را یا غیرممکن و یا با تأخیر مواجه می‌سازد.

کمبود مواد اولیه و افزایش شدید قیمت: افزایش نرخ ارز، عرضه ناکافی، انحصار عرضه در برخی کالاها، سهمیه‌بندی ناکارآمد در سامانه‌ها (وزارت صمت و بورس کالا) موجب کمبود و گرانی شده است. بسیاری از شرکت‌ها به‌ناچار از بازار آزاد تهیه می‌کنند.

نوسانات و بی‌ثباتی نرخ ارز: نوسانات نرخ ارز هزینه تمام‌شده تولید را بالا برده و باعث بی‌ثباتی قیمتی شده است که رکود به همراه داشته و ریسک قراردادهای بالا می‌برد.

رکود بازار و کاهش تقاضا / فروش ضعیف: تقاضای داخلی پایین است، مشتریان محتاطانه خرید می‌کنند و افزایش قیمت‌ها تقاضا را سرکوب کرده است.

مشکلات فرآیندها و بروکراسی اداری / تغییرات مکرر مقررات (شامل مسائل گمرک، ثبت سفارش، بورس کالا): رویه‌های طولانی، تغییرات روزانه در تعرفه‌ها و دستورالعمل‌ها باعث عدم برنامه‌ریزی برای تولید شده است.

مشکلات وصول مطالبات و تأخیر پرداخت (از جمله عدم پرداخت خودروسازان به زنجیره تامین): تأخیر در پرداخت‌ها فشار بر نقدینگی تولیدکنندگان وارد می‌کند و چک‌های برگشتی و تأخیرهای طولانی در بازپرداخت بدهی وجود دارد. با توجه به سخت‌گیری بانک مرکزی در تأمین اعتبار اضافی به سیستم بانکی، تأمین نقدینگی واحدهای تولیدی در ماه‌های اخیر با چالش‌هایی مواجه شده است.

کیفیت و کمبود نیروی انسانی ماهر / کاهش انگیزه نیروی کار: از یک طرف کمبود نیروی ماهر در برخی صنایع و کاهش انگیزه نیروی کار به دلیل دستمزدهای واقعی پایین گزارش شده است. از جانب دیگر، تعدیل نیروی انسانی در طی ۵ ماهه اخیر شرایط را برای افزایش تدریجی بیکاری بالا برده است.

سازوکارهای بورس کالا و سازوکارهای توزیع (ابهام در قیمت‌گذاری و عرضه): قیمت‌های اعلام‌شده در بورس برای برخی مواد بسیار بالا یا دارای دو نرخ متضاد است، این موضوع ریسک و بی‌اعتمادی ایجاد می‌کند. سیاست‌های ضداحتکار و نظارت بر عرضه و تسهیل دسترسی تولیدکنندگان به عرضه‌های داخلی می‌تواند مؤثر باشد.

موانع صادرات و انطباق سامانه‌ها با واقعیت بازار (اختلاف نرخ سامانه و بازار آزاد / رفع تعهد ارزی دشوار): تفاوت نرخ‌ها و مشکلات سامانه‌ای باعث شده صادرات دچار اختلال شود و بازگشت ارز برای صادرکنندگان مشکل‌آفرین باشد.

کمبود نقدینگی / دسترسی محدود به تسهیلات بانکی: بنگاه‌ها از تأمین سرمایه در گردش ناتوان‌اند، بانک‌ها با تأخیر یا با شروط سخت تأمین اعتبار می‌کنند، تقاضا ضعیف است، نقدینگی محدود و وصول مطالبات با تأخیر صورت می‌گیرد.

جمع‌بندی کلی

شاخص مدیران خرید کل اقتصاد در آبان ماه برای بیستمین ماه متوالی پایین‌تر از سطح خنثی (۵۰) قرار دارد و نشان می‌دهد که اقتصاد ایران همچنان در وضعیت رکودی و با شرایط دشوار فعالیت‌های کسب‌وکار روبه‌رو است. ضعف همزمان در شاخص‌های تولید، سفارشات جدید، موجودی مواد اولیه و استخدام، نشان‌دهنده شکنندگی محیط کسب‌وکار و کاهش اعتماد فعالان اقتصادی است. شدت کاهش سفارشات جدید و موجودی مواد اولیه بیانگر آن است که فشارهای تقاضا و عرضه به‌طور همزمان تشدید شده و رکود ساختاری در اقتصاد تعمیق یافته است. لذا بازنگری در برخی سیاست‌هایی اقتصادی و تأمین منابع انرژی کافی برای واحدهای تولیدی و پرهیز از هرگونه توقف موقتی واحدها به دلیل محدودیت انرژی باعث جلوگیری از تشدید رکود خواهد شد.

در بخش **صنعت** نیز، شاخص مدیران خرید پس از دو ماه بهبود نسبی، مجدداً کاهش یافته است و پایین ترین سطح سه ماهه را نشان می دهد. هر چند برخی تعداد اندکی از صنایع تولید یا سفارشات را حفظ کرده اند، اما در کل نشانه ای از افزایش پایدار ظرفیت تولید نیست. **کمبود مواد اولیه** برای **بیست و یکمین** ماه متوالی ادامه داشته و محدودیت های ارزی، عملکرد نامناسب سامانه های تأمین مواد اولیه و جهش نرخ ارز مهم ترین عوامل اختلال در زنجیره تأمین صنعت بوده اند. ثبات در نرخ ارز و تأمین ارز به موقع واحدهای اقتصادی و تجاری می تواند بخشی از نگرانی ها را مرتفع سازد.

در آبان ماه، افزایش شدید نرخ ارز و رشد قابل توجه قیمت مواد اولیه به عنوان مهم ترین متغیرهای بر تولید مطرح شده اند. افزایش نرخ ارز نه تنها هزینه واردات مواد اولیه و واسطه ای را بیشتر کرده، بلکه **هزینه تولید** و قیمت تمام شده را به شدت **افزایش** داده و موجب **رشد قیمت فروش** محصولات شده است. این افزایش قیمت برای مصرف کننده در شرایطی رخ داده که تقاضای داخلی بسیار ضعیف است و قدرت خرید خانوارها تحت تأثیر تورم و بی ثباتی اقتصادی کاهش یافته است، در نتیجه بنگاه ها کاهش دوباره فروش را گزارش کرده اند. استفاده از ظرفیت های بانکی و سرمایه ای برای جبران نقدینگی و تأمین مواد اولیه و واسطه ای با روش های تأمین منابع مالی می تواند در ثبات نسبی قیمت ها موثر واقع گردد.

وضعیت بازار کار نیز در آبان ماه تحت فشار شدید قرار داشته است. شاخص **استخدام** در بخش صنعت برای **چهاردهمین** ماه متوالی **کاهشی** بوده و بنگاه ها به دلیل کمبود نقدینگی، افزایش هزینه ها و نااطمینانی نسبت به آینده، روند تعدیل نیرو یا توقف جذب نیروی جدید را ادامه داده اند. از سوی دیگر، کاهش دستمزد واقعی و هزینه های فزاینده زندگی موجب کاهش انگیزه نیروی انسانی شده و کمبود نیروی ماهر در بسیاری از صنایع تشدید شده است. لذا نیاز به بررسی دقیق تر از سوی نهادهای مرتبط با روابط کار و صنعتی دارد.

در بخش خارجی، با وجود کاهش ارزش ریال که می تواند قدرت رقابتی صادرات را افزایش دهد، **صادرات غیرنفتی** در آبان ماه **افت** بیشتری داشته است. مشکلات رفع تعهد ارزی، محدودیت های بانکی و نگرانی های ژئوپولیتیکی موجب شده اند که ریسک فعالیت های صادراتی افزایش یابد.

علی رغم این شرایط، شاخص **انتظارات** تولید برای ماه آینده برای دومین ماه متوالی **افزایش** یافته و به بیشترین سطح ۱۴ ماه گذشته رسیده است، با این حال، فعالان اقتصادی تأکید کرده اند که این خوش بینی عمدتاً ناشی از رفع محدودیت های انرژی و انتظار برای بهبود مقطعی تولید است و چشم انداز کوتاه مدت اقتصاد ایران مبهم و شکننده ارزیابی می شود و بی ثباتی نرخ ارز، ضعف تقاضا و تداوم مشکلات سامانه های تخصیص ارز و تأمین مواد اولیه همچنان تهدیدهای اصلی ماه های پیش رو هستند.

در مجموع، برای تغییر جهت کسب و کارهای کشور و هرگونه بهبود نسبی به روندی پایدار، سیاست گذاران باید به ثبات نرخ ارز، اصلاح نظام تخصیص ارز و سامانه های ثبت سفارش و بورس کالا، افزایش دسترسی به نقدینگی تولیدی، بهبود زیرساخت های انرژی، و ایجاد ثبات در مقررات و سیاست ها تمرکز کنند. بازگرداندن اعتماد به فعالان اقتصادی و کاهش نااطمینانی، شرط لازم برای جلوگیری از تشدید رکود و شکل گیری رشد پایدار در بخش صنعت و کل اقتصاد است.

وضعیت شاخص در سطح بین الملل

شاخص PMI جهانی بخش صنعت که توسط J.P.Morgan محاسبه می شود (PMI جهانی توسط J.P.Morgan و S&P Global در همکاری با ISM و IFPSM تهیه می شود)، بیانگر آنست که فعالیت بخش تولید جهانی در نوامبر ۲۰۲۵ به طور متوسط بهبود یافته است و افزایش عمدتاً ناشی از تولید و سفارشات جدید بوده است. شاخص مدیران خرید جهانی تولید (PMI) به عدد 52.7 رسیده است. فعالیت اقتصادی در هر دو بخش تولید و خدمات همچنان رو به افزایش بوده است، البته با نرخی کمی کندتر از ماه قبل. رشد اشتغال در سطح جهانی متوقف شده است، در حالی که قیمت های فروش همچنان رو به افزایش است که نشان دهنده فشارهای مداوم هزینه ها است. چشم انداز در میان مشاغل همچنان محتاطانه است، اگر چه برخی از شرکت ها انتظار تولید بیشتر در ماه های آینده را دارند، اما عدم اطمینان در مورد تقاضا و اختلالات زنجیره تأمین همچنان بر انتظارات حاکم است. در هند، ایالات متحده و منطقه یورو (به طور متوسط)، افزایش تولید بالاتر از میانگین جهانی ثبت شده است. همچنین استرالیا، چین، ژاپن و بریتانیا نیز شاهد افزایش بوده اند. روسیه به طور کلی هیچ تغییری در تولید خود ثبت نکرده است، در حالی که کانادا، قزاقستان و برزیل شاهد کاهش در فعالیت اقتصادی بوده اند.

۱۰۰ و ۱۰۰ به ترتیب به معنای آن است که ۱۰۰ درصد پاسخگویان گزینه "بدتر شده است" و "بهبتر شده است" را انتخاب نموده‌اند، عدد ۵۰ نشان‌دهنده عدم تغییر وضعیت نسبت به ماه قبل، بالای ۵۰ نشانه بهبود وضعیت نسبت به ماه قبل و زیر ۵۰ به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به ماه قبل است. بر این اساس، چنانچه عدد محاسبه شده زیر ۵۰ باشد، اما از عدد محاسبه شده ماه قبل بیشتر باشد، نشان می‌دهد که سرعت بدتر شدن وضعیت، کاهش یافته است. در مقابل، چنانچه عدد محاسبه شده بالای ۵۰ باشد اما از عدد ماه قبل کمتر باشد، نشان می‌دهد که سرعت بهبود وضعیت در مقایسه با ماه قبل، کاهش یافته است.

۱. مقدار تولید محصولات (پرسش اصلی با ضریب ۲۵٪) ۲. میزان سفارشات جدید (پرسش اصلی با ضریب ۳۰٪) ۳. سرعت انجام و تحویل سفارش (پرسش اصلی با ضریب ۱۵٪) ۴. موجودی مواد اولیه (پرسش اصلی با ضریب ۱۰٪) ۵. میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (پرسش اصلی با ضریب ۲۰٪) ۶. قیمت خرید مواد اولیه ۷. موجودی محصول نهایی در انبار ۸. میزان صادرات کالا ۹. قیمت محصولات تولیدشده ۱۰. مصرف حامل‌های انرژی ۱۱. میزان فروش محصولات ۱۲. انتظارات تولید در ماه آینده

معرفی طرح شاخص مدیران خرید (شامخ)

از میان شاخص‌های متنوع و گوناگون اقتصادی که توسط کشورها و سازمان‌های بین‌المللی انتشار می‌یابند، شاخص Purchasing PMI (Manager's Index)، که در فارسی به اختصار شامخ نام‌گذاری شده است، یکی از مهم‌ترین شاخص‌های اقتصادی است که مورد پذیرش اکثر کشورهای توسعه‌یافته قرار دارد. در حال حاضر شاخص شامخ برای حدود ۲۹۰۰۰ بنگاه بخش خصوصی در بیش از ۴۰ کشور دنیا محاسبه و منتشر می‌شود. این شاخص که بر اساس پایش پرسشنامه‌ای به دست می‌آید، بینش آنی و تصویر سریعی از شرایط اقتصاد کلان به‌ویژه وضعیت رونق و رکود در بخش‌های صنعت و خدمات ارائه می‌دهد.

در طرح شامخ، از پاسخ‌دهندگان خواسته می‌شود به ۱۲ پرسش مطرح‌شده در قالب سه معیار وضعیت نسبت به ماه پیش (بهبتر شده، بدتر شده و یا تغییری نکرده است)، پاسخ دهند. در صورت انتخاب گزینه بیشتر از ماه قبل: عدد ۱، گزینه بدون تغییر: عدد ۵/۰ و گزینه کمتر از ماه قبل: عدد صفر برای آن پرسش ثبت می‌شود. مجموع حاصل ضرب درصد پاسخگویان به هریک از گزینه‌ها در عدد همان گزینه، مبین عدد شامخ در آن پرسش است. در نهایت معیار سنجش این شاخص عددی بین ۰ تا ۱۰۰ است. عدد

PMI در برخی از کشورها در نوامبر ۲۰۲۵

عنوان: طرح شاخص مدیران خرید (شامخ)

تاریخ: آبان ماه ۱۴۰۴ / شماره گزارش: ۸۶ / RC-1404-CSM-S1-PM-1146

صاحب انتشار: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

تهیه و تنظیم: مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴

راه ارتباطی:

عبیسی منصوری؛ رئیس مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران / e.mansouri@iccima.ir

زهرا ناصری؛ مدیر مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴ / z.naseri@iccima.ir

حانیه زیادللو؛ رئیس گروه طرح‌های آماری و آمارهای ثبتی / h.ziyadloo@iccima.ir

تلفن تماس: ۰۲۱-۸۵۷۳۳۶۰۰

ملاحظات: الف- حقوق معنوی اثر متعلق به پدیدآورندگان و حقوق مادی آن، به مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران تعلق دارد و استفاده از آن با ذکر مآخذ بلامانع خواهد بود.

ب- مطالب این گزارش لزوماً بیانگر نظر رسمی مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران نمی‌باشد.